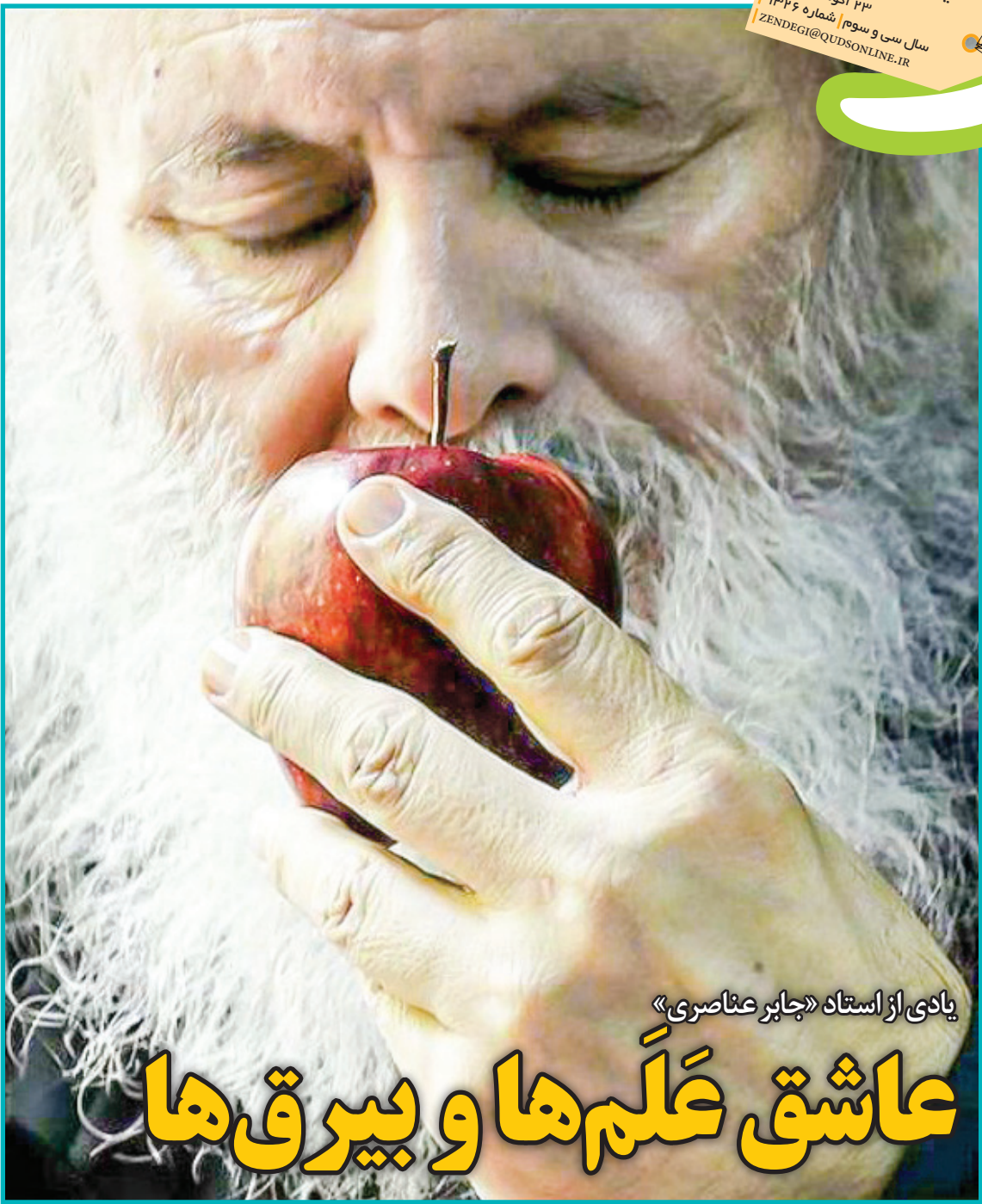

نمایش تکراری خانه‌های لوکس، بازیگران چهره و گرهِ‌های عشقی در شبکه نمایش خانگی

سینمای ایران چگونه به خانه سالمندان تبدیل شد؟!

یکشنبه ۲ شهریور ۱۳۹۹
۳ مهر ۱۴۴۲
۲۵ آگوست ۲۰۲۵
۲۳ آگوست ۲۰۲۵
سال سی و سوم
ZENDEGI@QUDSONLINE.IR

یادی از استاد «جابر عنصری»

عاشق عَلم‌ها و بیرق‌ها

فرزندانش انجام داده‌اند.

تغزیه، معراج آدم‌است

اگرچه خیلی اهل گفت‌وگوهای مطبوعاتی نبود، اما در برخی همایش‌ها و مراسم اگر دعوتش می‌کردند، اهل درد دل کردن و اظهار تأسف درباره وضعیت تغزیه بود و اصرار داشت باید در برابر تغزیه‌های نادرست و غلط ایستاد و آن‌ها را نقد کرد.

«عنصری» یکی از آسیب‌های آیین تغزیه را استفاده نکردن از وجود تغزیه‌خوانان برجسته می‌دانست و معتقد بود در مناطق مختلف کشور تغزیه‌خوانان بزرگی وجود دارند که به سوگواری‌ها دعوت نمی‌شوند و گوشه‌نشین شده‌اند. عنصری می‌گفت اگر لباس‌ها، سرودها و نغمه‌های بومی را که مردم هر منطقه با آن آشنایی دارند را از تغزیه بگیریم، در واقع جان تغزیه را گرفته‌ایم.

او اعتقاد داشت حتی اهل سنت ایران نیز در تغزیه با ما شیعیان شریک هستند و تغزیه‌هایی که اجرا کرده‌اند، تأثیرگذار بوده است.

او عدم شناخت نسخ تغزیه از سوی تغزیه‌خوانان را از دیگر آسیب‌های این آیین می‌دانست و می‌گفت برخی تغزیه‌خوانان گاه به‌خاطر بی‌اطلاعی از نسخ تغزیه، اشعار را به‌صورت اشتباه و غیرصحیح می‌خوانند و موجب خنده‌آور شدن آن می‌شوند. همچنان که خودمانی نیز از دیگر تهدیدات و آسیب‌های تغزیه است که تغزیه‌خوانان باید در این خصوص مراقب بوده باشند.

عنصری تغزیه را نمایشی می‌دانست که جز ایران در هیچ جای دیگر وجود ندارد و این را از افتخارات ما ایرانی‌ها می‌داند و پژوهش وفادار ماند. مردم‌شناسی و آیین‌شناسی‌اش تنها به مطالعه در کتابخانه‌ها محدود نمی‌شد. سخت به کارهای میدانی معتقد بود و گوشه و کنار ایران را برای مردم‌شناسی مستند زیر پا گذاشته بود. در سفرها دوربین به دست می‌گرفت و یافته‌هایی را در قاپ‌هایی زیا در اختیار علاقه‌مندان و دانشجویان قرار می‌داد. حاصل سال‌ها تلاش او را می‌توان در ۴۰ کتابی که نوشته است دید. از «شناخت اساطیر ایران» بگیرد تا «مردم‌شناسی و روان‌شناسی هنری، شبیه‌خوانی کهن؛ الگوی نمایش‌های ایرانی و عاشق‌ترین عاشقان فرهنگ».

در طول سال‌ها پژوهش، همسر استاد که کارشناس ارشد کتابداری است در یافتن اسناد و مدارک و نقد و بررسی آن‌ها همیشه در کنارش بود. فرزندان عنصری نیز به عنوان شاگردان او و گاه دستیارانش در کار تحقیق او را یاری می‌کردند. طراحی جلد بسیاری از کتاب‌های او را

عادت کرده بود به «جابر عنصری» و مو و محاسن بلند و سپید که هیبت آیینی داشت. شروع به حرف زدن که می‌کرد یا گاه بخشی از مقتل را که می‌خواند، بی‌اختیار خیره می‌ماندیم به تلویزیون تا استاد، استادی که آن روزها نمی‌دانستیم تحصیلات دانشگاهی هم دارد، از رنگ‌ها و نمادها در تغزیه بگوید و رابطه رنگ قرمز با شقاوت را برپیمان تشریح کند و از پره‌ای زرد رنگ کلاهخود «حر» بگوید که نماد رهیدگی و آزادگی است. بدون اینکه بدانیم موی سپیدش، حاصل سال‌ها پژوهیدن و تلاش در حوزه فرهنگ است، او را به استادی پذیرفته بودیم. آن روزها کمتر کسی می‌دانست پیرمرد سپیدمویی که در تلویزیون مقتل می‌خواند و از شبیه‌خوانی می‌گوید، از ۲۱ سالگی در دانشکده هنرهای دراماتیک تدریس می‌کرده است و درجه استادیاری و استاد ممتازی دانشگاه را دارد. ما فقط حرف‌هایش را دوست داشتیم و بدون مدرک هم او را پدر معنوی تغزیه و روضه‌خوانی مدرن می‌دانستیم. عنصری ۴۱ سال در دانشگاه‌های تهران به عنوان استاد به تدریس و تحقیق اشتغال داشت و بیش از ۴۰ کتاب در زمینه مردم‌شناسی، هنرهای نمایشی و آیین‌های ایرانی، فرهنگ ایران باستان، شاهنامه و... به رشته تحریر درآورد.

وی مدت‌ها در رادیو برنامه راه شب و در تلویزیون برنامه‌هایی در ارتباط با آیین‌های ایرانی و نمایش‌های سنتی اقوام ایران اجرا می‌کرد.

پژوهش و یاز هم پژوهش

از نخستین پژوهش فرهنگی که می‌گویند در ۱۲ سالگی انجام داد و در مدرسه‌اش مشهور شد، تا آخر عمر به تحقیق و پژوهش وفادار ماند. مردم‌شناسی و آیین‌شناسی‌اش تنها به مطالعه در کتابخانه‌ها محدود نمی‌شد. سخت به کارهای میدانی معتقد بود و گوشه و کنار ایران را برای مردم‌شناسی مستند زیر پا گذاشته بود. در سفرها دوربین به دست می‌گرفت و یافته‌هایی را در قاپ‌هایی زیا در اختیار علاقه‌مندان و دانشجویان قرار می‌داد. حاصل سال‌ها تلاش او را می‌توان در ۴۰ کتابی که نوشته است دید. از «شناخت اساطیر ایران» بگیرد تا «مردم‌شناسی و روان‌شناسی هنری، شبیه‌خوانی کهن؛ الگوی نمایش‌های ایرانی و عاشق‌ترین عاشقان فرهنگ».

در طول سال‌ها پژوهش، همسر استاد که کارشناس ارشد کتابداری است در یافتن اسناد و مدارک و نقد و بررسی آن‌ها همیشه در کنارش بود. فرزندان عنصری نیز به عنوان شاگردان او و گاه دستیارانش در کار تحقیق او را یاری می‌کردند. طراحی جلد بسیاری از کتاب‌های او را

به یاد جابر

علی آقای عنصری را همه مردم اردبیل می‌شناختند. نه به خاطر اینکه آدم محترمی به حساب می‌آمد. ارادت و علاقه‌اش به ائمه اطهار(ع) ریزند بود و احترام و شهری‌تی اگر دست و پا کرده بود به خاطر همین ارادتش بود. در اردبیل می‌توانستی از هر کسی سراغ خانه عنصری را بگیری. کوچک و بزرگ راه خانه‌اش را می‌دانستند چندندان که هر ساله در ایام محرم رفته بودند به تماشای شبیه‌خوانی‌ها و تغزیه‌هایی که پرشور برگزار می‌شد.

روزی که خدا فرزند پسری به خواهر داد، شاید پدر به یساد «جابرین عبدالله» که اولین روضه‌خوان در کنار مزار سیدالشهدا بود، نام پسرش را «جابر» گذاشت. پدر عشق تغزیه و شبیه‌خوانی بود و چقدر دلش می‌خواست فرزندش جابر نیز به همین راه برود.

جابر اگر چه از همان کودکی به این راه افتاد، اما شاید پدرش هرگز تصور نمی‌کرد پسرش در ارادت و عشق به ائمه(ع) راه نوبی را بگشاید و یک جورایی بشود «جابر بن عبدالله» قرن ۱۴ هجری و بنیان‌گذار و پدر تغزیه علمی و دانشگاهی.

با نوای کاروان

«جابر» در سال ۱۳۲۴ در اردبیل و در خانهای چشم به جهان باز کرد که در دیوارش پر بسود از آلات و ادوات شبیه‌خوانی. هر ساله وقتی نواها و اشعار آیینی فضای خانه را پر می‌کرد گوش جان نواز انگار با آن خم می‌گرفت و هنوز کودک بود که علاقه‌اش را به تغزیه و شبیه‌خوانی نشان داد. پدر هم از خدا خواسته و با اشتیاق آموزش

«جابر» کوچک را آغاز کرد. نمی‌دانیم چرکه نگاه دقیق و علمی به مقوله تغزیه و شبیه‌خوانی چه زمانی در ذهن «جابر» زده شد، تنها می‌دانیم که او به خاطر علاقه به ادبیات عامه در ۱۵ سالگی از اردبیل راهی تهران شد تا در مدرسه دارالفنون ادبیات بخواند و سه سال بعد هم در رشته فلسفه و علوم تربیتی وارد دانشگاه تهران شد.

«جابر عنصری» تحصیل در دانشگاه را تا سطح دکتر ادامه داد. همزمان با ادامه تحصیل تحقیق‌ها و پژوهش‌هایش را به شکل رسمی در زمینه ادبیات و فرهنگ عامه آغاز و سال‌ها وقت صرف آن کرد. وقتی ۲۸ سال داشت برای گذراندن دوره تخصصی مردم‌شناسی در دانشگاه لندن به انگلستان رفت و همزمان به پژوهش درباره خاورمیانه، جنوب غرب آسیا و به خصوص مسائل فرهنگی ایران، ترکیه و افغانستان پرداخت.

آن روزها

مدت‌ها قاپ ۲۴ اینچی تلویزیون خانه ما، مثل خودمان

رقیه توسلی: آبی، طلایی، سفید، صورتی و همه رنگ‌های عالم به قربان محرمات مولاجان... خانه را حسینه کرده‌ایم اگر قبول بفرمایید... با کتیه و پرچم عزرا، پوشانیم چهار دیواری‌مان را... علم آویختیم و ستون‌ها را با نام شهدا، جلال و جبروت داده‌ایم... با نام دلبران دشت عشق. جامه گردانیدیم... با مفاتیح و ماسک، وعده دیدار گذاشتیم زیر نور ماه... آنجا که هیئت برپاست و اهل دل، نوحه سر می‌دهند... با فاصله، بی‌مصافحه و جای روضه... آنجا که سقفی نیست و یاد خرابه‌های شام بیداد می‌کنند... آنجا که سینه‌زن‌ها و نوکران ارباب، آرام و پریشان احوال‌اند... آنجا که آسمان، رختش تمام قد مشکی است.

قافله سالارا! اصلاً منبر امسال است و یاد چراغ‌های خاموش خیمه... یاد حبیب، زهیر، نافع، جون بن حوی... حال اشک‌هایی که یکپارچه فرو می‌افتند و مویه‌هایی که قطع نمی‌شوند... یاد عمه سادات و اخای عاشق... یاد داغ‌های گران... اصلاً منبر امسال است و حدیث کرب بلایی که از همیشه غمبارتر است.

رنگ‌های عالم به قربان محرمات آقاجان... در جانمان انقلابی است باز... در سرمان... اشک‌هایمان... باز «خولی بن یزید اصبحی» و ساریان می‌تازند... اخنس بن مرثد، عمرسعد، سنان بن انس، حرمه... باز پریشان مشک شهید و خار می‌لاییم و دست به دامن روضه‌تان شده‌ایم که سینه سوخته‌ها گدای درگاهند.

روایت مجازی

لطفاً بی سواد نباشید!

قدس زندگی: شاید پیش خودتان فکر کنید که چون از فعالان حرفه‌ای فضای مجازی نیستید یا مثل خیلی‌های دیگر روز و شب‌تان به فضای مجازی گره نخورده است، در نتیجه نیازی هم ندارید که خودتان را با قوانین سخت این شبکه‌های اجتماعی درگیر کنید یا به اصطلاح سواد مجازی خودتان را بالا ببرید.

اما باید بدانید که سخت در اشتباهید! شما چه صبح تا شب در فضای مجازی پرسه بزنید و چه مدت زمان کوتاهی را در آن سپری کنید، در هر حال عضو از شبکه گسترده مجازی هستید و خواه یا ناخواه باید قوانین استفاده از آن را هم یاد بگیرید.

کانال تلگرامی «عصر هوشمندی» هم دقیقاً مطلب کوتاهی در رابطه با لزوم بالا بردن آگاهی مجازی برای افراد منتشر کرده که اگر تا الان برای افزایش سواد مجازی‌تان قانع نشده‌اید، بد نیست بخشی از این مطلب را بخوانید تا متوجه شوید که چرا باید در دنیای امروز سواد مجازی داشت: «هرگز امنیت در دنیای امروز به این معنی نیست که اگر خانه و ماشینمان را قفل کردیم، خودمان را در برابر تهدیدهای دیگر در شهر ایمن کرده‌ایم.

در شهر ممکن است با افرادی برخورد کنیم که بخوانند فریمان دهند، به ما حمله کنند، یا جیبمان را بزنند. ما به‌مسور یاد گرفته‌ایم که چه رفتارهایی را خطرناک تشخیص دهیم و چه واکنشی در برابر آن داشته باشیم.

همین قوانین در کلاس‌شهر اینترنت نیز حاکم‌اند. نه تنها هر چیزی که در اینترنت می‌بینید لزوماً درست نیست، بلکه شهروندان خرابکار و غیرمسئولی در این شهر زندگی می‌کنند که کارشان انتشار عموادانه اطلاعات غلط و گمراه‌کننده است که آن را دیس‌اینفورمیشن (disinformation) می‌گویند.

گاهی ممکن است ما هم سهواً و به‌اشتباه اطلاعات نادرستی را برای دیگران بفرستیم یا به اشتراک بگذاریم که آن را میس‌اینفورمیشن (misinformation) می‌خوانند.

بعضی از شهروندان، دیگران را مورد آزار و اذیت قرار می‌دهند و به خاطر اعتقادات، جنسیت، زبان، نژاد، هویت جنسی و موارد شخصی دیگر به آن‌ها توهین می‌کنند. آزار آنلاین پدیده خطرناکی است که آثار مخرب و گاه طولانی‌مدت روی فردی که مورد آزار قرار گرفته می‌گذارد. هرکدام هم بیکار نیستند در این شهر؛ روزانه حملات سایبری متعددی برای جمع‌آوری اطلاعات خصوصی‌مان انجام می‌شود حتی اگر ما از آن‌ها مطلع نشویم.

ما به عنوان شهروندان عصر رسانه باید با این تهدیدها آشنا شویم، درباره‌شان بدانیم و بتوانیم با آن‌ها مقابله کنیم. سواد رسانه‌ای کمک می‌کند ما در این فضا هم مصون بمانیم و هم رفتار بهتری داشته باشیم.

ورزش

امشب، پایان فصلی عجیب با بزرگ‌ترین مسابقه

جام به کدام سمت می‌رود قدمت یا ثروت؟

بررسی‌های سازمان بازرسی کل کشور به پایان رسید

معرفی هشت متهم پرونده «ویلموتس» به دادسرا

پرونده‌ای برای ششمی یک تیم

طلسم «شهر خودرو» با تصمیمات احساسی

مجاز آباد

دست ما را هم بگیر

حدود یک هفته از به راه افتادن هشتگ #مما ملت امام حسینیه می‌گذرد و این هشتگ، هنوز هم مورد استقبال بسیاری از کاربران توئیتر و اینستاگرام است. هشتگ ما ملت امام حسینیه که به دلیل صحبت‌های سردار سلیمانی در پاسخ به گزافه‌گویی‌های ترامپ به راه افتاده بود، برای دومین روز پیاپی در ماه محرم ترند دوم توئیتر فارسی شد. در ادامه چند نمونه از توییت‌های منتشر شده توسط کاربران را می‌خوانید: «حاج قاسم مخلصیم و ارادتمند خدا کنه مثل شما جان‌فدایی مخلص امام زمان باشیم. دست ما رو هم بگیر...در اولین محرم بدون حاج قاسم فریاد می‌زنیم که ما ملت امام حسینیم».

سروش هم محرمی شد

هرچند ویروس کرونا مانع از برگزاری مراسم عزاداری سالار شهدا شده، اما مسئولان و همچنین کاربران فضای مجازی سخت در تلاش هستند تا مراسم محرم امسال را با همان شکوه سابق در فضای مجازی برگزار کنند. حساب رسمی پیام‌رسان سروش هم در همین راستا با انتشار پیامی در توئیتر از انتشار صفحهای ویژه محرم در این پیام‌رسان و بخش زنده مراسم عزاداری هیئت‌ها خبر داده است. در متن پیام توئیتری پیام‌رسان سروش آمده است: «سروش پلاس به مناسبت این ایام، صفحه ویژه «محرم» را منتشر کرد. در این صفحه می‌توانید به کالاهای هیئت‌ها، بخش زنده حرهای مطهر، بخش زنده عزاداری‌ها، پوشش کریمانه، زیارت عاشورا و... دسترسی داشته باشید».

بزرگداشت مقام پزشکان

علی ربیعی، سخنگوی دولت در گرامیداشت مقام پزشکان کشورمان، همزمان با روز پزشک، در صفحه توئیترش نوشت: «بی‌تردید جان‌باختگان و آسمیدیدگان جامعه درمانی از کرونا و نیز پیشینیان آن‌ها در دوران دفاع مقدس، هویت‌ساز حرفه انسانی در پزشکی هستند. در روز پزشک یادی می‌کنم از برخی نمادهای جامعه پزشکی چند دهه اخیر: زنده‌یادان دکتر محمدرضا حکیم‌زاده (پدر آسایشگاه‌های معلولان و سالمندان ایران)، دکتر قریب (بنیان‌گذار دانش نوین پزشکی کودکان در ایران) و دکتر تقی نوربخش (پزشک خیری که در راه خدمت به جامعه کارگری جان باخت)».

نظرسنجی آقای وزیر

به آستانه سال تحصیلی جدید و با توجه به ادامه‌دار بودن آموزش مجازی به دلیل شیوع کرونا در کشورمان، آذری جهرمی با انتشار سؤال‌های مختلفی در زمینه کیفیت برنامه «شاد»- حجم معرفی دانش‌آموزان و معلمان و همچنین کیفیت آموزش مجازی، از دانش‌آموزان، خانواده آن‌ها و معلمان خواست در بهبود آموزش مجازی در سال تحصیلی آینده به مسئولان کمک کنند. آقای وزیر همچنین از مخاطبان خواسته برای تحقق عدالت آموزشی و ارائه بسته‌های اینترنتی رایگان، همه به این سؤال‌ها پاسخ دهند.

